

A múlt értékeivel A JÖVŐÉRT

Példátadó gyakorlat Kazáron

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok programban résztvevő kazári önkormányzat pályázatának helyszíni szemlét Dr. Zongor Gábor TÖOSZ főtitkár vezette. A mintegy 2100 lelkes falu Salgótarjától pár kilométerre fekszik. A vendégszeretetükről tanúságot tevő önkormányzati és közösségi vezetők teljes létszámában várták a szakértőket, hogy büszkén mesélhessenek munkájukról, azt gondolva, hogy kiérdemelhetik a Legjobb Önkormányzati Gyakorlat díjat a lakóhelyhez kötődés erősítése témakörben.

A kezdetekről szólva Molnár Katalin polgármester elmondta, hogy 1994-ben indult meg a közös gondolkodás a közösségért tenni akaró aktív helyi lakosokkal, akikből a következő választások alkalmával megalakult a képviselő-testület: a falu bizalmat szavazott az elképzeléseik megvalósításához. Így 1996-ban kezdték meg falumegújító munkájukat, abból kiindulva, hogy Kazár jövője a múltjában gyökerezik. Keresték és hangsúlyozták a település egyediségét és különlegességét.

A hangsúlyt az identitástudat erősítésére, a közösség építésére helyezték. A cél az volt, hogy a település lakói magukénak érezzék a falut. Ehhez szerintük szükség van a mentális, kulturális környezet megteremtésére, rendezvények szervezésére. Előtérbe helyezték az egyediségeket, ápolják, támogatják a civil közösségeket. Hiszik, hogy egy település akkor vallhatja magát élhetőnek és fejlődésre alkalmasnak, ha képes megmutatni önmagát, és vállalkozik a sajátos arculat kialakítására.

Az önkormányzati vezetés hite szerint a falu attól sikeres, hogy a közösség érzi, használja, fejleszti a múltból örökölt és jelenben is ható értékeit, a civilektől származó, jobbító, építő és kreatív szándék és akarat segíti a település fejlődését.

1997-ben hozta meg az önkormányzat a helyi védelmi rendeletét, melyben a településen lévő, 7 OMF (Országos Műemléki Felügyelőség) által nyilvántartott épület mellé 15 épületet vett helyi védelem alá, ezek köre 2004-ben újabb 15 épülettel gazdagodott.

Az önkormányzat 2003-ban fogadta el településfejlesztési koncepcióját, ebben a stratégiában határozták meg a hosszú távú célkitűzések, majd 2004-ben elkészült Kazár településrendezési terve, melynek felülvizsgálata folyamatosan zajlik.

A fejlesztési folyamat komplex egészként kezelhető: intézkedések valósultak meg a foglalkoztatás, az infrastruktúra-fejlesztés, a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a szociális és egészségügyi ellátások, az oktatás és nevelés, a hagyományörző tevékenységek, a szabadidős, kulturális, hagyományörző programok, a településképvé javítása, a

Példátadó gyakorlatok pályázata

A Példátadó gyakorlatok pályázatát – a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját – a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és a Dexia Kommunalkredit Hungary Kft. együttműködésével hirdette meg 2008-ban először. Megvalósításában részt vesz a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, az Önkormányzati Minisztérium, valamint a Szociális és Munkaügyi Minisztérium. A program a beérkezett pályázatok – az irányító bizottság által kiválogatott – legjobbjainak helyszíni szemléjével folytatódik.

környezet kialakítása, a turisztikai kínálati elemek és szolgáltatások területén.

Az eredeti palóc épületek megőrzése mellett a folyamatban kiemelten kezelte az önkormányzat az intézmények munkájának összehangolását, az oktatás szerepét, a gyermekek számára a népviselet fontosságát, a fiatalok és idősek számára biztosított programokat egyaránt, ezáltal a településhez való kötődés és az identitástudat erősítését. Így lett az általános iskolában a tanrend része a néptánc. Az iskola igazgatója elmondta, hogy ma már azzal büszkélkedhetnek, hogy az 1999-ben indult kezdeményezés nyomán az akkori kezdő néptáncosok közül van, aki ma már a táncművészeti főiskolára jár.

A település-fejlesztés a lakókkal, a vállalkozókkal és a civil szervezetekkel összehangoltan történik.

Számos innovatív ötletet valósítottak meg: 2003-ban megalapították a „Faluörökség” díjat, mellyel azokat a magánszemélyeket tüntetik ki, akik „A múlt értékeivel a jövőért” falumegújítási programjukhoz csatlakozva a tulajdonukban lévő palóc parasztházat népi építészeti stílusjegyeit megőrizve újították fel. A településről elszár-

mazottaknak folyamatosan bemutatják addigi munkájukat, szívesen fogadták észrevételeiket, javaslatokat. Minden évben a költségvetés tervezésekor egyeztetnek a civilekkel, vállalkozókkal, a meghatározó közéleti szereplőkkel.

Aktív kommunikációval elérték, hogy a faluról az a hír járja, hogy „Kazár mindenre vevő”, így állandó kiállítással büszkélkedhetnek a vasaló-múzeumban, ahol helyet kapott a gyufa-gyűjtemény mellett a játék mackó és a csipkekollektív is. Saját emblémával díszített poharakat használnak a polgármesteri hivatalban, a közösségi házzá alakított felújított Magtárházban és az önkormányzati intézményekben is.

Számos megnyert és sikeresen végrehajtott pályázattal rendelkeznek: az önkormányzat saját csapatot épített fel az anyagok megírására, akik a civil szervezeteknek is dolgoznak, illetve a helyi vállalkozókat is segítik.

A nehézségekről szólva elmondták, hogy a legnehezebb volt annak elhitése az emberekkel, hogy milyen értékük is van.

Pályázatukat egy idézettel zárták. Tózsér Kapcsos Anna, Panni néni *Palócul tanított imádkozni anyám* című könyvéből idéztek:

„Én úgy érzem, hogy az igazi boldogság és nyugalom a mi kis falunkban megtalálható. A jó Isten szabad ege alatt meg lehet csodálni a természetet, a fákat, mezei virágokat, a jó tiszta levegővel teleshívhatják az emberek a tüdejüket. Azt a jó érzést meg el ne felejtsem leírni, amit szeretetnek neveznek. Amikor az utcán megyünk, mindenki ismer mindenkit. Milyen jólesik, különösen nekünk, idősebbeknek, amikor az a kicsi iskolás gyerek is ismerősként köszön, hogy csokolom Panni néni. De nemcsak nekem, másoknak is...

...Olyan a mi kis falunk, Kazár, mintha egy nagy család volna, és ezek a falusi emberek úgy ismerik egymást, mintha legalábbis testvérek lennének.

Én arra kérem a jó Istent, hogy az emberek szívébe szeretetet is adjon, mert ahol szeretet van, ott béke is lehet. Bizony az nagyon fontos, a szeretet és a béke.”

Sabján Katalin

Integrációs program Angyalföldön

Jobb gyertyát gyújtani, mint szidni a sötétséget

Budapest XIII. kerületének önkormányzata a roma integráció témakörében adott be pályázatot. A programról Karácsonyi Magdola, a kerület szociális osztályának vezetője beszélt.

A pályázati anyagból is egyértelmű volt, hogy ebben a közösségben a tenni akarárs dominál a sajnálkozás helyett. – Tevékenységük lényegi eleme, hogy a megelőzésre fektették a hangsúlyt. Sokan ugyanis attól tartanak, hogy az önkormányzatokat egyre inkább fenyegeti az a veszély, hogy a pénzügyiből gazdaságivá forduló válság miatt megnő a településeken a munkanélküliek száma. Angyalföldön már 1995 óta működnek roma-programok, például az oktatás, a foglalkoztatás és az egészségügy területén. A jó gyakorlatok nagyszerűsége abban rejlik, hogy a cigány kisebbségi önkormányzat bevonásával elkészítettek egy 15 hónapra szóló intézkedési tervet, amely az oktatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, a társadalmi szemlélet befolyásolása és az esélyegyenlőség területére terjed ki.

A program összefogja azokat a szervezeteket, amelyek a kerületben érintettek az integráció érdekében, és kijelöli számukra a konkrét feladatokat és határidőket. Ez egyben eszköze is a célkitűzés monitorozásának. Előnye, hogy az önkormányzat által elfoga-

dott általános cél ágazatközi együttműködésre, a cigány kisebbségi önkormányzat aktív részvételére épül.

A terv kiinduló pontja az egyenlő bánásmód biztosítása, de a cigány kisebbségi önkormányzat és a terv során létrehozott egyes fórumok bevonásával egyes területeken pozitív diszkrimináció lehetőségét is megteremti. A terv projekt-szemléletben foglalja össze a romák helyzetét javító intézkedéseket, egybegyűjtve ezeket. Készítőik szerint a felelősök kijelölése, a határidők kitűzése és a projekt végrehajtása valós változásokat idéz elő.

Kérdésünkre, hogy hol tartanak a projekt végrehajtásában, az osztályvezető asszony elmondta: a program decemberben lezárult, jelenleg a tapasztalatok alapján útmutató készül a résztvevő intézmények számára. Az egyik leghasznosabb elemként az Intézményvezetői Kerekasztal találkozókat emelte ki, amelyeket az alpolgármester hív össze minden hónapban, ezzel is biztosítva az információáramlást. Megemlítette, hogy az Út a munkába program indulásával idén lehetőségük van 100 helyett 252 közmunkást alkalmazni.

A projekt végrehajtásának legnagyobb kihívása az intézkedési terv elkészítésénél jelentkezett. Ugyanis a kerületben élő romák számát csak becsülni lehetett. Részben a kisebbségi választás adatai, részben a kisebbségi önkormányzat tapasztalatai alapján, mivel a jelenlegi szabályozás szerint nyilvántartás nem vezethető. A helyzetelemzés is ezekre épülhetett, így csak közelítheti a valós igényeket és szükségleteket.

További kihívás volt, hogy a cigány kisebbségi önkormányzat elfogadja a szakemberek bevonását, hogy partnerként működjön együtt velük. A választásokon új önkormányzat alakult, új tagokkal. A közös munkát segítette az előző kisebbségi önkormányzat hagyatéka és az új tagok nyitottsága, elkötelezettsége. A média felelőssége pedig egyre nagyobb a roma integráció kérdésében, hiszen minden túlzó, negatív megnyilvánulás hosszú és kemény munka eredményét rombolhatja le az emberek szemléletében.

Összességében, tanulságként állapítható meg, hogy a roma integráció sikere nem egy ágazat munkája, hanem partneri viszonyon kell alapulnia, illetőleg szükség van a cigány kisebbségi önkormányzat aktivitására is. Nagyon fontos a helyi önkormányzat elkötelezettsége, hiszen ez teremti meg a szükséges erőforrásokat. A szakembereknek azon túl, hogy saját szakmájukat ismerik, tisztában kell lenniük a roma hagyományokkal, kultúrával is.

S. K.